MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 33

Warszawa dn. 19 grudnia 27 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 33 Warszawa dn. 19 grudnia 27 r.

---

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH.

ZSRR A SPRAWA ROZBROJENIA

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 15/12 zamieszcza sprawozdanie Litwinowa o działalności delegacji sowieckiej w komisji przygotowawczej Ligi Narodów dla spraw rozbrojenia, wygłoszone na zjeździe sowietów.

Litwinow oświadczył, że to, co delegacja sowiecka widziała i słyszała w Genewie w najmniejszej mierze nie zachwiało niewiary sowietów do Ligi Narodów.

Litwinow przedstawia sowiecki projekt powszechnego rozbrojenia "płynnemu i bałamutnemu, zupełnie nierealnemu projektowi konwencji rozpatrywanej przez komisję, który służyć może, jako kanwa dla nieskończonych sporów, nieporozumień i dyskusji, nieprzedstawiającemu żadnej zdecydowanej gwarancji przeciwko nowym wojnom".

Litwinow przewiduje, że na następnej sesji komisji czynione będą próby powtórzenia taktyki, zmierzającej do ~~przez~~ odwleczenia propozycyj sowieckich i delegację sowiecką oczekuje jeszcze bardziej zacięta walka o poważne i bardziej wyczerpujące rozpatrzenie jej programu. Litwinow zaprzecza, jakoby Stalin napisał artykuł o sowieckich siłach nadpowietrznych i upatruje w puszczeniu pogłoski o tym artykule - akcję, zmierzającą do zneutralizowania wrażenia wywołanego przez stanowisko ZSRR w sprawie rozbrojenia. O ile państwa kapitalistyczne nie przyłączą się do programu rozbrojenia sowietów, to stwierdzą tem samem, że propozycje całkowitego rozbrojenia mogą wyjść tylko od państwa sowieckiego i mogą być urzeczywistnione tylko wówczas, gdy system sowiecki rozszerzy się na cały świat.

POLSKA, PAŃSTWA BAŁTYCKIE, Z.S.R.R.

IZWIESTJA z 16/XII. Agencja Tassa donosi z Berlina, że w początkach grudnia udali się do Rygi dwaj oficerowie polscy Tomkowski i Sokołowski w celu przeprowadzenia rokowań o uzgodnienie działalności polskich i litewskich wojsk na wypadek wystąpienia wojsk polskich przeciwko Litwie. Polacy zaproponowali generałowi Radzinszowi główno dowodzącemu armją łotewską, aby zajął on rejon Morzejki w razie wystąpienia polaków. Według otrzymanych wiadomości, rokowania, które generał Radzinisz prowadził bez wiadomości rządu łotewskiego, uwieńczone zostały pomyślnym rezultatem.

IZWIESTJA z 17/XII. Kor. warszawski Bratin pisze o pobycie Marszałka Piłsudskiego w Genewie i stara się dowieść, że dyplomacja polska nie uzyskała żadnych sukcesów w Genewie. Następnie korespondent wysuwa sugestję, że na kwestję ostatnich wypadków wpłynęły raporty obserwatora amerykańskiego w Polsce, p. Davey. Amerykanie słabo orjentujący się w stosunkach wschodnio-europejskich otrzymali obecnie zapewnienie, że "wojna" polsko litewska została zakończona. Wpłynie to zapewne pomyślnie na dostarczenie Polsce kredytów amerykańskich.

IZWIESTJA z 17/XII. W art.wst., analizując deklarację rządu estońskiego, zwracają uwagę na przeciwstawienie tej deklaracji "przyjaznego współdziałania" między Estonją i Polską, - "poprawnym stosunkom" między Estonją i ZSRR.

Trudno nie zauważyć - pisze dziennik - wpływów polskich w Estonji i służalczości, z jaką Estonja wypełnia nad Bałtykiem szereg zadań polskich. Autor wyraża wątpliwość, czy wpłynie na ustalenie, chociażby tylko poprawnych stosunków, między Estonją i ZSRR. mianowanie ministrem spraw zagranicznych b.redaktora PEVALEHT, p.Reboné, prowadzącego wściekłą kampanję przeciwko ZSRR. lub też powołanie na stanowisko ministra spraw wewnętrznych p.Gunersona, który wywołał niedawno incydent między obu państwami swem przemówieniem o działalności emigrantów rosyjskich w Estonji.

"Naród estoński powinien wreszcie zrozumieć, że interesy Estonji znajdują się na linji przyjaznych stałe stosunków z wielkim związkiem Sowietów.

Naród estoński powinien zrozumieć, że narody ZSRR. nie ścierpią istnienia i rozwoju u wrót swego domu jawnej bazy frontu antysowieckiego". Spokój nad Bałtykiem który Anglja stara się zerwać, a który pragną utrzymać inne potencje, może być ustalony wspólnie z Estonją, o ile ta będzie tego chciała, lub, nie licząc się z Estonją, o ile ta tego nie zrozumie.

STOSUNKI HANDLOWE SOWIECKO-NIEMIECKIE.

EKONOMICZESKAJA ZIZN z 15/XII. W odpowiedzi na ukazujące się w ostatnich czasach artykuły w prasie niemieckiej, podkreślające, że mimo 30-miljonowego kredytu, udzielonego ZSRR. przez Niemcy, zmniejszone zostały zamówienia sowieckie w Niemczech, - dziennik wyraża ubolewanie, że prasa niemiecka nie wykazała dostatecznych ostrożności i objektywizmu w ocenie stosunków handlowych między temi państwami.

Dziennik sowiecki przyznaje, że rzeczywiście export niemiecki do ZSRR. nieco się zmniejszył, lecz zmniejszył się wogóle import ZSRR. Dziennik zaznacza, że Niemcy zajmują pierwsze miejsce w imporcie sowieckim i zwraca uwagę, że niesłuszne i pospieszne wnioski w ocenie stosunków handlowych sowiecko-niemieckich nie mogą wpłynąć pomyślnie na rozwój tych stosunków.

~~ZSRR~~ - CHINY.

IZWIESTJA z 17/XII. podają noty: rządu nankińskiego do konsula sowieckiego w Szanghaju i odpowiedź rządu sowieckiego. Rząd nankiński zaznacza, że konsulaty sowieckie były centrum propagandy komunistycznej oraz że w czasie powstania kantońskiego udzielały poparcia powstańcom. Rząd nankiński zarządza anulowanie agrement udzielone konsulom i zawieszenie działalności przedstawicielstw sowieckich na terenie, podlegającym władzy tego rządu.

W odpowiedzi rząd sowiecki zaprzecza, jakoby konsulaty sowieckie współdziałały z powstańcami.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

XV ZJAZD PARTJI

"IZWIESTJA CIK ZSRR" z dn. 14/12 podaje, że posiedzenie poranne zjazdu w dniu 13-go poświęcone było dyskusji nad referatami p.p. Rykowa i Krzyżanowskiego w sprawach gospodarczych. Delegaci guberni Archangielskiej, Syberji, Dalekiego Wschodu, Azji środkowej i Leningradu wskazali na szereg braków organizacyjnych oraz na upośledzenie kresów państwa w niektórych dziedzinach życia gospodarczego. Prezes najwyższej rady gospodarstwa krajowego p.Kujbyszew uzasadniał konieczność uprzemysłowienia ZSRR i wskazał w swem przemówieniu, że urzeczywistnienie projektów, zawartych w planie gospodarki sowieckiej na najbliższe 5-lecie wymaga wytępenia wszystkich sił klasy robotniczej i partji. Posiedzenie wieczorne poświęcone było również dyskusji na tematy gospodarcze. P.Czubar wskazał w swem przemówieniu na konieczność uprzemysłowienia ZSRR w celu uwolnienia państwa sowieckiego od obcych wpływów.

"PRAWDA" z dn. 14/12 ogłasza artykuł wstępny w sprawie powyższej dyskusji. Pismo twierdzi, że partja komunistyczna nie wątpi w urzeczywistnienie 5-letniego planu gospodarczego tak samo jak nie wątpi w zwycięstwo socjalizmu w Rosji sowieckiej. Rozwój gospodarki planowej prowadzi wbrew twierdzeniom opozycji nie do kapitalizmu, lecz do wzmocnienia dyktatury proletarjackiej oraz do zwycięstwa socjalizmu w ZSRR.

WYKLUCZENIE OPOZYCJONISTÓW Z PARTJI

"IZWIESTJA" z dn. 11/12 /Odesa/ donosi, że okręgowa komisja kontrolująca partji w Nowosibirsku wykluczyła z partji uczestników ostatniego tajnego wiecu opozycyjnego p.p.Jakowa, Hofmana, Klejtmana, Szapiro, Dumeckiego, Kardaszewa, Duszyłkina.

DALSZY CIĄG OBRAD XV ZJAZDU PARTJI

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 15/12 podaje, że posiedzenie poranne XV zjazdu partji w dniu 14-go b.m. poświęcone było wysłuchaniu powitania delegacji robotniczych i nauczycielskich oraz dalszemu ciągowi dyskusji nad referatami gospodarczemi p.p.Rykowa i Krzyżanowskiego. Prezes WUCIK Piotrowski i inni członkowie zjazdu poruszyli w swych przemówieniach zagadnienie budowy wielkich elektrowni, jak "Dnieprostroju", "Wołchowstroju" i t.p. wskazując na konieczność uprzemysłowienia ZSRR w celu znalezienia ujścia wyrabianemu przez te elektrownie prądowi. W końcu posiedzenia wygłosił p.Litwinow przemówienie informacyjne o pracach delegacji sowieckiej w Genewie. Posiedzenie wieczorne w tym samym dniu zostało zajęte przez dalszy ciąg dyskusji gospodarczej. Komisarz ludowy oświaty p.Łunaczarski wskazał na krytyczny stan sowieckiego szkolnictwa zawodowego, domagając się od partji stanowczych kroków ku polepszeniu sytuacji.

4. SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

BIAŁORUSIZACJA OKRĘGU HOMELSKIEGO

"ZWIEZDA" z dn. 16/12 podaje, że prezydjum okręgowego komitetu sowieckich związków zawodowych w Homlu poleciło związkom tym opracowanie konkretnego planu białorusizacji związków. We wszystkich związkach powstać mają kółka nauczania języka białoruskiego oraz zastosowane być mają inne środki dla przyspieszenia białorusizacji.

5. SPRAWY GOSPODARCZE.

NOWA CUKROWNIA NA UKRAINIE
"KOMMUNIST" z dn. 21/12 /Charków/ podaje, że "Cukrotrest" uchwalił wznowić produkcję cukrowni Kalinowskiej na Podolu. Cukrownia ta była nieczynna z powodu zniszczenia jej podczas wojny domowej na Ukrainie. Wznowienie produkcji w cukrowni nastąpi na wiosnę 1928 roku.

KOMUNIKACJA LOTNICZA NA SYBERJI
"BURIAT-MONGOLSKAJA PRAWDA" z dn. 6/12 /Wierchnieudinsk/ donosi, że wszystkie warsztaty i instytucje towarzystwa "Dobrolot" w Wierchnieudinsku zostaną niebawem przeniesione do Irkucka. Przeniesienie to pozostaje w związku z projektowanym otwarciem nowej linji lotniczej Irkuck-Bodajbo-Ałdan-Jakuck oraz wielkiej linji lotniczej Londyn-Berlin-Moskwa-Pekin. Linja ta powstać ma na podstawie umowy pomiędzy towarzystwem niemieckim "Lufthansa" oraz rządem sowieckim. Utworzenie tej linji będzie wymagało organizacji wielkiego portu lotniczego w Irkucku. Zmusza to towarzystwo "Dobrolot" do koncentracji swego taboru lotniczego i swych instytucyj w Irkucku. W Wierchnieudinsku pozostaje jeden samolot, który obsługiwać będzie linję Buriat-Mongolską. Projektowane jest również utworzenie stałej komunikacji na linji Wierchnieudinsk-Irkuck.

PRZEPISY HANDLOWE NA UKRAINIE SOWIECKIEJ
"PROLETARSKA PRAWDA" z dn. 11/12 /Kijów/ podaje, że rada komisarzy ludowych Ukrainy sowieckiej opracowała przepisy w sprawie karania sowieckich państwowych i spółdzielczych organizacyj handlowych za wykroczenia przeciwko sowieckiemu ustawodawstwu handlowemu. Wykroczenia te obejmują sprzedaż towarów osobom prywatnym poza porządkiem, ustalonym przez sowieckie kierownicze instytucje gospodarcze i t.p. Kary polegać będą na ukaraniu winnej instytucji grzywną do wysokości 1 tysiąca rubli oraz, w wypadkach poważniejszych na zamknięciu przedsiębiorstwa.

EKSPORT LEŚNY Z ZSRR
IBIDEM donosi, że projektowany eksport leśny w ubiegłym 1926/27 roku gospodarczym został wykonany z pewną nadwyżką dzięki korzystnym koniunkturom na światowym rynku drzewnym. Ogółem wywieziono z ZSRR na 79 miljonów rubli wyrobów drzewnych. Banki zagraniczne udzieliły rządowi sowieckiemu 20 miljonów rubli kredytu pod zastaw eksportu drzewnego w bieżącym roku gospodarczym.

6. POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

WYSIEDLENIE OBYWATELI ZIEMSKICH
"IZWIESTJA" z dn. [illegible]/12 /Odesa/ podaje, że prezydjum WUCIK opracowało wyniki wysiedlenia obywateli ziemskich z byłych majątków tych obywateli na Ukrainie sowieckiej. Prezydjum stwierdziło, że wysiedlenie to dało dla USRR korzystne wyniki polityczne i gospodarcze. 83% odebranej byłym właścicielom ziemskim ziemi zostało przekazane włościaństwu małorolnemu i bezrolnemu. Wszystkie gmachy i zabudowania, znajdujące się w byłych posiadłościach ziemskich, zostały zużytkowane dla celów oświatowych i kulturalnych.

ZABEZPIECZENIE INWALIDÓW PRACY

IBIDEM donosi z Moskwy, że odbyła się tam narada członków C.K. sowieckich związków zawodowych, poświęcona omówieniu projektu nowych przepisów, dotyczących zabezpieczenia inwalidów pracy. Narada wypowiedziała się stanowczo przeciwko uzależnieniu wysokości emerytury inwalidzkiej od stanu majątkowego inwalidy. Osoby, trudniące się handlem lub posiadające we własnych przedsiębiorstwach robotników najemnych, nie będą jednak mieli prawa do jakichkolwiek zapomóg z tytułu zabezpieczenia inwalidów pracy. Ustawa nie będzie miała również zastosowania do osób, które powrócą do pracy na roli.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

10-LECIE GPU

"PROLETARSKA PRAWDA" z dn. 11/12 /Kijów/ ogłasza artykuł w sprawie 10-tej rocznicy istnienia państwowego urzędu politycznego - GPU, dawniej "Czeka". Pismo oświadcza, że 10-lecie to powinno być obchodzone przez cały proletarjat Ukrainy sowieckiej, bowiem święto GPU jest świętem mas pracowniczych ZSRR. Wynika to z tego, że GPU jest najlepszym obrońcą dyktatury proletarjackiej, zagrożonej obecnie przez burżuazję międzynarodową, która usiłuje wyzyskać trudności w sytuacji międzynarodowej ZSRR i popiera akcję kontr-rewolucjonistów na terytorjum Ukrainy sowieckiej.

KOMUNIKACJA KOLEJOWA Z FINLANDJĄ

"GUDOK" z dn. 14/12 /Moskwa/ podaje, że dnia 8-go stycznia 1928 roku odbędzie się w Helsingforsie sowiecko-finlandzka konferencja kolejowa dla omówienia spraw związanych z bezpośrednią komunikacją kolejową pomiędzy Finlandją a ZSRR. Omawiana będzie kwestja taryfy bezpośredniej, obniżenia taryfy, przewidzianej za wzajemne użytkowanie taboru kolejowego i t.p.

WŁADZE UKRAINSKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ

"RADIANSKA WOŁYN" z dn. 1/12 /Żytomierz/ podaje skład władz uk-raińskiej partji komunistycznej. Na czele C.K. partji znajdują się obecnie: Piotrowski, Kaganowicz, Czubar, Miedwiediew, Postiszew, Radczenko, Skrypnik, Manuilski, Sucho lin, Szlichter, Korniuszyn i Jakir. Sekretarjat centralnej komisji kontrolującej składa się z Zatońskiego, Terechowa, Zajcewa, Griaziewa i Proswiryna.

DZIENNIKARZE ROSYJSCY A SOWIETY

"RUL" z dn. 17/12 /Berlin, pismo demokratyczne/ podaje, że dwaj znani dziennikarze rosyjscy, dotychczasowy redaktor pisma "Echo" w Kownie p. Arkadjusz Buchow oraz znany publicysta Pietrow-Skitalec, zamieszkały dotychczas w Charbinie, zerwali stosunki z emigracją i wrócili do ZSRR.

OPOZYCJA W LENINGRADZIE

IBIDEM podaje, że C.K.K. okręgowa związkowej partji komunistycznej w Leningradzie wykluczyła z partji członków jej Sacharowa, Jakowina Hessena i Aleksandrowa, którzy dnia 4-go grudnia r.b. urządzili w Leningradzie tajne zebranie opozycyjne z udziałem poza partyjnych dowódców armji i marynarki sowieckiej. W wyniku dochodzenia w tej sprawie stwierdzono istnienie kontaktu pomiędzy opozycją a ~~korpusem~~ członkami korpusu oficerskiego armji sowieckiej.